

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษา

การศึกษาเรื่องการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้การสอนแบบอริยสัจ 4 เพื่อพัฒนาทักษะการคิด ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนเทศบาล 5 (แก้วปัญญาอุปถัมภ์) เทศบาลเมืองพะเยา จังหวัดพะเยา ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. การกำหนดกลุ่มเป้าหมาย
2. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา
3. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ศึกษา
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูลและแปลผล

การกำหนดกลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการศึกษา

กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการศึกษา คือผู้ประเมินแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนแบบอริยสัจ 4 สาระเศรษฐศาสตร์ เรื่อง เศรษฐศาสตร์น่ารู้ในชีวิตประจำวัน เพื่อพัฒนาทักษะการคิดของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนเทศบาล 5 (แก้วปัญญาอุปถัมภ์) เทศบาลเมืองพะเยา จังหวัดพะเยา ประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียนเทศบาล 5(แก้วปัญญาอุปถัมภ์) จำนวน 1 คน ศึกษาพิเศษกองการศึกษา เทศบาลเมืองพะเยา จำนวน 1 คน ครูผู้สอนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม โรงเรียนเทศบาล 2 (แม่ตำครุณเวทย์) จำนวน 1 คน โรงเรียนเทศบาล 3 (หลายอิงราชภูณันบำรุง) จำนวน 1 คน อาจารย์ ดร. สุนทร คล้ายอ่ำ อาจารย์ประจำมหาวิทยาลัยพะเยา และ พระครูโสภณปริยัติสุธี ผศ.ดร. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตพะเยา รวมทั้งสิ้น 5 คน 1 รูป

เครื่องมือที่ใช้ศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้างนี้ประกอบด้วย

1. แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอน แบบอริยสัจ 4 เพื่อพัฒนาทักษะการคิด จำนวน 4 แผน แผนละ 2 ชั่วโมง ดังนี้
 - 1.1 แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนแบบอริยสัจ 4 เรื่อง การผลิตสินค้าและบริการ
 - 1.2 แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนแบบอริยสัจ 4 เรื่อง พฤติกรรมผู้บริโภค

1.3 แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนแบบอริยสัจ 4 เรื่อง ธนาคาร

1.4 แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนแบบอริยสัจ 4 เรื่อง การกู้ยืมเงิน

ในแต่ละแผนประกอบด้วย มาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด จุดประสงค์การเรียนรู้ สาระสำคัญ สาระการเรียนรู้ กระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนแบบอริยสัจ 4 สื่อและแหล่งการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล โดยใช้สถานการณ์ปัญหา เพื่อพัฒนาทักษะการคิดของผู้เรียน

2. แบบประเมินแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนแบบอริยสัจ 4 และแบบประเมินความสอดคล้องของแบบทดสอบทักษะการคิดแก้ปัญหา เป็นมาตราส่วนประมาณค่า 3 ระดับ คือ มาก ปานกลาง น้อย

3. แบบทดสอบทักษะการคิดแก้ปัญหา

การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้

1. แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนแบบอริยสัจ 4 เรื่อง เศรษฐศาสตร์น่ารู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิดของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนเทศบาล 5 (แก้วปัญญาอุปถัมภ์) เทศบาลเมืองพะเยา จังหวัดพะเยา ดำเนินการสร้างตามขั้นตอนคือ

1.1 ศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 สาระและมาตรฐานการเรียนรู้กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

1.2 ศึกษาทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสอนแบบอริยสัจ 4 หลักธรรมทางศาสนา (อริยสัจ 4) และทฤษฎีการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการคิด

1.3 ศึกษาเนื้อหาสาระเศรษฐศาสตร์ เรื่องเศรษฐศาสตร์น่ารู้ เพื่อนำข้อมูลมากำหนดเนื้อหากิจกรรมตามแบบอริยสัจ 4

1.4 สร้างแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนแบบอริยสัจ 4 เพื่อพัฒนาทักษะการคิดของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนเทศบาล 5 (แก้วปัญญาอุปถัมภ์) เทศบาลเมืองพะเยา จังหวัดพะเยา ที่ประกอบด้วย มาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด สาระสำคัญ ความคิดรวบยอด สาระการเรียนรู้ สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ ภาระงาน/ชิ้นงาน กิจกรรมการเรียนรู้ สื่อ/แหล่งการเรียนรู้ การวัดและประเมินผลกิจกรรมการเรียนรู้ กิจกรรมเสนอแนะ บันทึกหลังสอน จำนวน 4 แผน แผนละ 2 ชั่วโมง รวม 8 ชั่วโมง

1.5 นำแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนแบบอริยสัจ 4 เพื่อพัฒนาทักษะการคิดของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนเทศบาล 5 (แก้วปัญญาอุปถัมภ์) เทศบาลเมืองพะเยา

จังหวัดพะเยา ที่สร้างขึ้น เสนออาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าแบบอิสระ เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง ทางด้านเนื้อหา ทฤษฎี ภาษาที่ใช้ แล้วนำกลับมาแก้ไขตามข้อเสนอแนะ

1.6 นำแผนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบอริยสัจ 4 เพื่อพัฒนาทักษะการ คิดของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนเทศบาล 5 (แก้วปัญญาอุปถัมภ์) เทศบาลเมืองพะเยา จังหวัดพะเยา ที่แก้ไขแล้ว เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง เหมาะสม

ตาราง 1 จำนวนแผนการจัดการเรียนการสอน ตัวชี้วัด จุดประสงค์การเรียนรู้ จำนวนเวลาเรียน/ ชั่วโมง

ตัวชี้วัดและจุดประสงค์การเรียนรู้	แผนการจัดการกิจกรรม	จำนวน/ชั่วโมง
อธิบายปัจจัยการผลิตสินค้าและบริการ - ผู้เรียนสามารถอธิบายถึงปัจจัยในการผลิต และการบริการได้อย่างถูกต้องเหมาะสม - ผู้เรียนสามารถปฏิบัติตนเป็นผู้ผลิตและผู้บริโภคได้อย่างมีคุณธรรม ประหยัด และคุ้มค่า และสามารถแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นได้	1. ปัจจัยการผลิตสินค้าและบริการ 2. พฤติกรรมผู้บริโภค	2 2
อธิบายบทบาทหน้าที่เบื้องต้นของธนาคาร - ผู้เรียนสามารถอธิบายบทบาท และความสำคัญของธนาคารได้ถูกต้อง - ผู้เรียนสามารถจำแนกผลดีผลเสียของการกู้ยืมเงินได้	1. ธนาคาร 2. การกู้ยืมเงิน	2 2
รวม		8

2. แบบประเมินแผนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบอริยสัจ 4 เพื่อพัฒนาทักษะ การคิดของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนเทศบาล 5 (แก้วปัญญาอุปถัมภ์) เทศบาลเมือง พะเยา จังหวัดพะเยา ดำเนินการดังนี้

2.1 ศึกษาหลักและวิธีการสร้างแบบประเมิน จากเอกสารตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อกำหนดกรอบในการสร้าง

2.2 สร้างแบบประเมินตามกรอบที่กำหนด ประกอบด้วย องค์ประกอบของแผนการจัดกิจกรรม รูปแบบ และขั้นตอนการจัดกิจกรรม

2.3 นำแบบประเมินแผนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่สร้างขึ้น เสนออาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าแบบอิสระ เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง เหมาะสม แล้วนำกลับมาปรับปรุงตามข้อเสนอแนะ

2.4 นำแบบประเมินแผนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่แก้ไขปรับปรุงแล้ว เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรง และความถูกต้องเหมาะสม

2.5 จัดทำแบบประเมินแผนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบอริยสัจ 4 เพื่อพัฒนาทักษะการคิดของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนเทศบาล 5 (แก้วปัญญาอุปถัมภ์) เทศบาลเมืองพะเยา จังหวัดพะเยา

3. แบบทดสอบทักษะการคิดของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนเทศบาล 5 (แก้วปัญญาอุปถัมภ์) เทศบาลเมืองพะเยา จังหวัดพะเยา ดำเนินการดังนี้

3.1 ศึกษาหลักและวิธีการสร้างแบบทดสอบทักษะการคิด จากเอกสารตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อกำหนดกรอบในการสร้าง

3.2 สร้างแบบทดสอบตามกรอบที่กำหนด ประกอบด้วย องค์ประกอบของการคิด รูปแบบ และขั้นตอนการคิด

3.3 นำแบบทดสอบทักษะการคิด ที่สร้างขึ้น เสนออาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าแบบอิสระ เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง เหมาะสม แล้วนำกลับมาปรับปรุงตามข้อเสนอแนะ

3.4 นำแบบทดสอบทักษะการคิด ที่แก้ไขปรับปรุงแล้ว เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรง และความถูกต้องเหมาะสม

3.5 จัดทำแบบทดสอบทักษะการคิดของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนเทศบาล 5 (แก้วปัญญาอุปถัมภ์) เทศบาลเมืองพะเยา จังหวัดพะเยา

3.6 นำไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนเทศบาล 6 (ครูบาอินโต รัฐประชาอุทิศ) ที่มีความรู้ต่างกันคือ เก่ง ปานกลาง อ่อน (1 : 1 : 1) จำนวนทั้งหมด 3 คน เพื่อหาค่าประสิทธิภาพรายบุคคล (Individual Tryout) เพื่อพิจารณาความเหมาะสมของเนื้อหา และนำมาหาประสิทธิภาพ E1 / E2 เปรียบเทียบเกณฑ์ที่ตั้งไว้คือ 70 / 70

ประสิทธิภาพก่อนเรียน E1 วัดจากผลการเรียนรู้ระหว่างเรียน(แบบฝึกการคิดแก้ปัญหา) ที่ผู้ศึกษาสร้างขึ้น

ประสิทธิภาพหลังเรียน E2 วัดจากแบบทดสอบทักษะการคิด

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้ศึกษาดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้

1. ติดต่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยทำหนังสือขอความอนุเคราะห์จากสาขาการสอนสังคมศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ถึงผู้ประเมินและผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน 1 รูป
2. นำหนังสือขอความอนุเคราะห์ และแผนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบอริยสัจ 4 เพื่อพัฒนาทักษะการคิดของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนเทศบาล 5 (แก้วปัญญาอุปถัมภ์) เทศบาลเมืองพะเยา จังหวัดพะเยา จำนวน 4 แผน และแบบทดสอบทักษะการคิดแก้ปัญหาให้ผู้เชี่ยวชาญประเมิน พร้อมนัดหมายขอรับผลการประเมิน

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

การวิเคราะห์ข้อมูลการประเมินแผนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบอริยสัจ 4 เพื่อพัฒนาทักษะการคิดของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนเทศบาล 5 (แก้วปัญญาอุปถัมภ์) เทศบาลเมืองพะเยา จังหวัดพะเยา วิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ย (μ) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ)

กำหนดค่าคะแนนของการประเมินแผนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบอริยสัจ 4 เพื่อพัฒนาทักษะการคิดของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนเทศบาล 5 (แก้วปัญญาอุปถัมภ์) เทศบาลเมืองพะเยา จังหวัดพะเยา

สำหรับการแปลผล ผู้ศึกษาได้กำหนดค่าคะแนนของผลการประเมินแผนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบอริยสัจ 4 และแบบวัดและประเมินผลทักษะการคิด ดังนี้

3	หมายถึง	ระดับคุณภาพมาก
2	หมายถึง	ระดับคุณภาพปานกลาง
1	หมายถึง	ระดับคุณภาพน้อย

ส่วนการแปลผลค่าเฉลี่ย ผู้ศึกษาได้ปรับใช้เกณฑ์ของ บุญส่ง นิลแก้ว (2539: 146) ดังนี้

2.50 - 3.00 หมายถึง	แผนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนมีคุณภาพมาก
1.50 - 2.49 หมายถึง	แผนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนมีคุณภาพปานกลาง
1.00 - 1.49 หมายถึง	แผนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนมีคุณภาพน้อย

ตาราง 2 เกณฑ์การให้คะแนนของแบบทดสอบทักษะการคิดแก้ปัญหา

รายการ	เกณฑ์การให้คะแนน
1. การระบุปัญหา (ขั้นทุกข์)	3 หมายถึง สามารถระบุปัญหาได้ครบถ้วนทุกปัญหา ถูกต้อง ชัดเจน 2 หมายถึง ระบุปัญหาได้ถูกต้อง แต่ไม่ครบถ้วน 1 หมายถึง ระบุปัญหาไม่ชัดเจน
2. พิจารณาเพื่อหาสาเหตุของปัญหา (ขั้นสมุทัย)	3 หมายถึง สามารถอธิบายสาเหตุที่ก่อให้เกิดปัญหาได้ ถูกต้อง ชัดเจน 2 หมายถึง อธิบายสาเหตุที่ก่อให้เกิดปัญหาได้ถูกต้อง แต่ไม่ชัดเจน 1 หมายถึง อธิบายสาเหตุที่ก่อให้เกิดปัญหาไม่ชัดเจน
3. นำเสนอแนวทาง การแก้ปัญหา (ขั้นนิโรธ)	3 หมายถึง สามารถเลือกวิธีการแก้ปัญหาได้เหมาะสมเป็นไปได้อธิบาย ได้ชัดเจน 2 หมายถึง สามารถเลือกวิธีการแก้ปัญหาได้เหมาะสม แต่มีความเป็นได้ น้อย 1 หมายถึง เลือกวิธีแก้ปัญหาไม่ชัดเจน
4. วิเคราะห์ สรุปผล (ขั้นมรรค)	3 หมายถึง สามารถระบุผลที่เกิดจากการแก้ปัญหาได้ครอบคลุม ถูกต้องสมบูรณ์ 2 หมายถึง ระบุผลที่ได้จากการแก้ปัญหาได้ถูกต้อง แต่ไม่ครอบคลุม 1 หมายถึง ระบุผลที่ได้จากการแก้ปัญหาไม่ชัดเจน

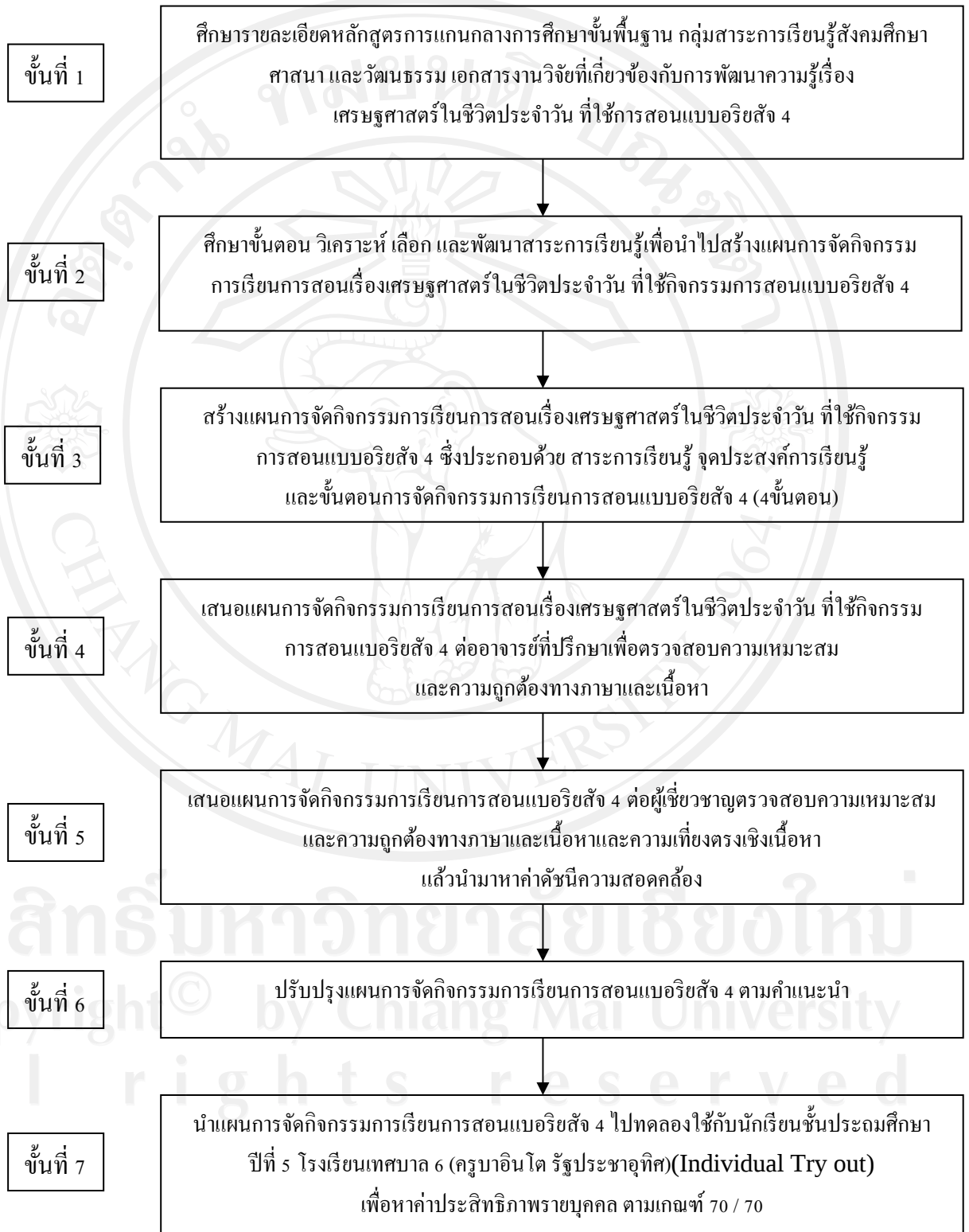
เกณฑ์การตัดสินทักษะการแก้ปัญหาตามขั้นตอน (คะแนนเต็ม 3 คะแนน)

2.50 – 3.00 คะแนน หมายถึง	ความสามารถในการแก้ปัญหายอยู่ในระดับ ดี
1.50 - 2.49 คะแนน หมายถึง	ความสามารถในการแก้ปัญหายอยู่ในระดับ พอใช้
1.00 - 1.49 คะแนน หมายถึง	ความสามารถในการแก้ปัญหายอยู่ในระดับ ควร

ปรับปรุง

(พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2543: 129)

โดยสรุปขั้นตอนในการสร้างและพัฒนาแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ
 อริยสัจ 4 ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีขั้นตอนตามแผนภูมิ 1 ในหน้า 37

แผนภูมิ 2 ขั้นตอนการสร้างแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบอริยสัจ 4